

วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นจังหวัดราชบุรี

เรืออากาศตรีหญิง ลอรัตน์ รัตนกสิกร ฤกษ์เกิด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN ๙๗๔-๕๖๑-๗๗๒-๕

010347

117145739

TONES OF RATCHABURI THAI

Pilot Officer Lorrat Ratanadilok Na Phuket

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-561-772-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นจังหวัดราชบุรี

โดย

เรืออากาศตรีหญิง ลอรัตน์ รัตนคิลก ณ ภูเก็ต

ภาควิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.ม.ร.ว.กัลยา ทิงศรัทธี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท

.....*สุประคิษฐ์ มุมนาค*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ มุมนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ*..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

.....*กัลยา ทิงศรัทธี*..... กรรมการ
(ดร.ม.ร.ว.กัลยา ทิงศรัทธี)

.....*สุภาพร ลักขณยานาวิน*..... กรรมการ
(อาจารย์ สุภาพร ลักขณยานาวิน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

วรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นจังหวัดราชบุรี
เรืออากาศตรี หญิง ลอรัตน์ รัตนคิลก ณ ภูเก็ท
คร.ม.ร.ว.กัลยา ติงศภัทิย์
ภาษาศาสตร์
๒๕๒๕

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ การศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นที่พูดในบริเวณต่าง ๆ ของจังหวัดราชบุรี เพื่อแบ่งภาษาไทยถิ่นราชบุรีเป็นภาษาถิ่นย่อย การศึกษาดังนี้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ทั้งในระดับคำ และในระดับข้อความ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ของผู้บอกภาษาในจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุด แล้วนำผลการวิเคราะห์ของทุกจุดมาเปรียบเทียบกัน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาที่คัดเลือกจากจุดเก็บข้อมูล ๑๔ จุด รวมทั้งสิ้น ๓๘ คน

ผลของการวิจัยพบว่าในระดับคำ ระบบวรรณยุกต์ในภาษาที่พูดที่จุดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เหมือนกัน ส่วนสัทลักษณะของวรรณยุกต์คล้ายคลึงกัน การแปรของเสียงวรรณยุกต์ไม่สามารถนำมาแบ่งภาษาไทยถิ่นราชบุรีออกเป็นภาษาย่อยได้ แต่การวิเคราะห์วรรณยุกต์ในระดับข้อความแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นราชบุรีอาจแบ่งเป็นภาษาย่อยได้ โดยใช้สัทลักษณะของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๕ ในระดับข้อความ เป็นเกณฑ์สำคัญ

Thesis Title Tones of Ratchaburi Thai
Name Pilot Officer Lorrat Ratanadilok Na Phuket
Thesis Advisor Dr.M.R.Kalaya Tingsabadh
Department Linguistics
Academic Year 1982

ABSTRACT

The main purpose of this thesis is to investigate the tonal system and the phonetic characteristics of tones of the Thai Language spoken in different localities in Ratchaburi. The study deals with tones both in citation form and in connected speech. The tone system of each locality was analysed and the results were compared. The data for this study were collected from 39 informants from 14 localities.

The result of the study shows that Ratchaburi Thai cannot be divided into sub-dialects as far as tones in citation form are concerned since the tone systems and the phonetic characteristics of tones in various localities are similar. However, when the phonetic characteristics of tone in connected speech especially those of tone 3 and tone 5 were considered, it was found that it is possible to divide Ratchaburi Thai into sub-dialects.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และใคร่ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ แนะนำ และให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก อาจารย์ที่ปรึกษา คือ ดร.ม.ร.ว.กัญญา ทิงศภัทย์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำ และให้ข้อคิดเห็น ทั้งยังได้ตรวจแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างคืดตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ และ อาจารย์ สุภาพร ลักขณีนาวิน ที่ได้ร่วมให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการออกเก็บข้อมูลภาคสนาม และการรวบรวมข้อมูลอื่น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด พังงาการจังหวัด และพนักงานอำเภอ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจังหวัดราชบุรี ผู้บอกภาษาทั้ง ๓ ท่าน ญาติและเพื่อน ๆ ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้แล้ว การทำวิทยานิพนธ์จะไม่สามารถลุล่วงไปด้วยดี หากปราศจากความกรุณาอย่างยิ่งจากบิดามารดา ของผู้วิจัยที่ได้ให้ความสนับสนุนทั้งกำลังใจและทุนทรัพย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณ นางสาว วิไลวรรณ ก้อยสุวรรณ ที่กรุณาพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตารางประกอบ	ช
สารบัญภาพประกอบ	ค
บทที่	

๑. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๔
คำจำกัดความ	๔
ข้อตกลงเบื้องต้น	๕
จังหวัดราชบุรี	๕
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗

๒. วิธีดำเนินการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	๑๐
เก็บงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๑๐
เก็บความรู้เกี่ยวกับจังหวัดราชบุรี	๑๐
เก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษา	๑๑
การเก็บข้อมูลภาคสนาม	๑๒
การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล	๑๒
การคัดเลือกผู้บอกภาษา	๑๔
เครื่องมือในการวิจัย	๑๖
ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม	๒๒

ปัญหาในการเก็บข้อมูลภาคสนาม	๒๓
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	๒๕
การวิเคราะห์ข้อมูลและการ เสนอผลการวิเคราะห์	๒๗
๓. วรรณยุกต์ในระลึบท่า	
ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัย	๒๘
เสียงวรรณยุกต์และสัญลักษณ์	๓๒
ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นราชบุรีในจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุด	๔๐
จุดที่ ๑ บ้านปากแรด ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง	๔๑
จุดที่ ๓ บ้านเกาะ ตำบลจอมบึง อำเภอจอมบึง	๔๔
จุดที่ ๔ บ้านเจ๊กเสมียน ตำบลเจ๊กเสมียน อำเภอโพธาราม ..	๕๒
จุดที่ ๔.๑ บ้านสร้อยฟ้า ตำบลชำระ อำเภอโพธาราม	๕๕
จุดที่ ๔.๒ บ้านโพธาราม ตำบลโพธาราม อำเภอโพธาราม ..	๖๓
จุดที่ ๔.๓ บ้านบางแพ ตำบลบางแพ อำเภอบางแพ	๖๔
จุดที่ ๔.๔ บ้านคลองมะขาม ตำบลตาชูปผล อำเภอโพธาราม .	๗๒
จุดที่ ๔.๖ บ้านหัวโพ ตำบลหัวโพ อำเภอบางแพ	๗๖
จุดที่ ๔.๗ บ้านสระสวาด ตำบลเจ๊กยี่ถัก อำเภอเมือง	๘๓
จุดที่ ๔.๘ บ้านบางป่าไผ่ ตำบลบางป่าไผ่ อำเภอเมือง	๘๔
จุดที่ ๔.๙ บ้านสี่หมื่น ตำบลสี่หมื่น อำเภอคาเป็นสะควก	๘๕
จุดที่ ๕ บ้านห้วยทราย ตำบลห้วยหลวง อำเภอปากท่อ	๙๓
จุดที่ ๘ บ้านจอมประทัด ตำบลจอมประทัด อำเภอวัดเพลง ..	๙๙
จุดที่ ๙ บ้านห้วยหินสั้ว ตำบลอ่างทองใน อำเภอเมือง	๑๐๐
สรุป	๑๑๗
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๑	๑๑๗
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๒	๑๑๘
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๓	๑๒๒
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๔	๑๒๔
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๕	๑๒๖

๔. วรรณยุกต์ในระดัพบอความ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑	๑๒๘
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๒	๑๓๒
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๓	๑๓๖
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๔	๑๔๐
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๕	๑๔๒
สรุป	๑๔๓

๕. สรุปผลการศึกษาวิจัยและขอเสนอแนะ

ผลการวิจัย	๑๔๘
อภิปรายผล	๑๕๐
ข้อสังเกต	๑๕๒
ขอเสนอแนะ	๑๕๓

บรรณานุกรม	๑๕๔
------------------	-----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	รายการคำ	๑๕๕
ภาคผนวก ฉ.	แบบสำรวจประวัติผู้บอกภาษา	๑๖๓
ภาคผนวก ค	ประวัติของผู้บอกภาษา	๑๖๔
ภาคผนวก ง	แบบสอบถามกำนันเกี่ยวกับหมู่บ้าน ประชากร และ ภาษาในพื้นที่จังหวัดราชบุรี	๑๖๕
ภาคผนวก จ	ข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายของภาษาต่าง ๆ ในพื้นที่ จังหวัดราชบุรี	๑๗๑
ภาคผนวก ฉ	ชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี	๑๘๒
ภาคผนวก ช	กรอบประโยค	๑๘๘

ประวัติผู้เขียน	๑๙๑
-----------------------	-----

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. การแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ	๑๖
๒. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๑ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๑	๔๐
๓. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๒ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๑	๔๑
๔. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๓ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๑	๔๒
๕. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๔ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๑	๔๓
๖. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๕ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๑	๔๓
๗. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๑ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๓	๔๕
๘. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๒ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๓	๔๗
๙. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๓ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๓	๔๗
๑๐. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๔ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๓	๕๐
๑๑. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๕ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๓	๕๑
๑๒. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๑ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๔	๕๒
๑๓. การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๒ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๔ คน ของจุดที่ ๔	๕๔

ตารางที่ ๑

หน้า

๑๖.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๕ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน สองจุดที่ ๗	๑๐๖
๒๗.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๖ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน สองจุดที่ ๘	๑๐๘
๒๘.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๖ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน ของจุดที่ ๘	๑๑๐
๒๙.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๓ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน ของจุดที่ ๘	๑๑๓
๓๐.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๔ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน ของจุดที่ ๘	๑๑๕
๓๑.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๕ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๕ คน ของจุดที่ ๘	๑๑๖
๓๒.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๑ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๓๕ คน ของทุกจุดเก็บข้อมูล	๑๑๘
๓๓.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๒ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๓๕ คน ของทุกจุดเก็บข้อมูล	๑๒๐
๓๔.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๓ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๓๕ คน ของทุกจุดเก็บข้อมูล	๑๒๓
๓๕.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๔ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๓๕ คน ของทุกจุดเก็บข้อมูล	๑๒๕
๓๖.	การปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ของ ว.๕ ในระบบเสียงของผู้บอกภาษา ทั้ง ๓๕ คน ของทุกจุดเก็บข้อมูล	๑๒๗
๓๗.	แสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ที่กระจายแบบสับหลักกันในหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑ ในเอกสารวิจัยภาษาไทยเน้นวรรณยุกต์ และผลการวิจัยภาษาไทยถิ่นสุพรรณบุรี ...	๑๔๒
๓๘.	รายการสำเนาในตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์	๑๔๕

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
๑.	แผนที่จังหวัดราชบุรีแสดงอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดราชบุรี	๒
๒.	แผนที่จังหวัดราชบุรี แสดงจุดเก็บข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนี้	๑๓
๓.	แผนภูมิแสดงบริเวณฐานที่เกิดของสระ e ในคำ get	๓๑
๔.	แผนภูมิแสดงบริเวณเกิดเสียงสระ ɔ และ œ ในภาษาฝรั่งเศส	๓๘